

FLAGA

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA WEKSYLOLOGICZNEGO

ISSN 1509-2429

Numer 18
listopad-grudzień
2001

POLSKIE FLAGI SAMORZĄDOWE (10)

W dotychczasowych 9 odcinkach cyklu staraliśmy się zachować systematykę – przedstawiać flagi o zbliżonym wzorze. W ten sposób zaprezentowaliśmy już blisko 200 flag miejskich i gminnych. W niniejszym *Flagi* odchodzimy od sztywnego trzymania się systematyki. Wiele flag samorządowych nie mieści się ściśle w określonych regułach, a dostępne materiały nie pozwalają na kontynuowanie dotychczasowej zasady. Dotyczy to zwłaszcza licznych weksyliów, które w swym wzorze zawierają herb lub godło gminy.

N, Br, V / W

PEŁCZYCE

(woj. zachodniopomorskie)

Flaga została ustanowiona specjalną uchwałą „w sprawie flagi miasta i gminy Pelczyce” z dnia 23 czerwca 1995 r. Barwy określono, jako „czarna, zielona i biała”. Pień drzewa ma barwę brązową. W uchwale nie określono proporcji płata.

Herb miasta Pelczyce używany jest od XVI wieku. Godło (niedźwiedź) nawiązuje do niemieckiej nazwy Bernstein (niedźwiedzi kamień).

N, W, B / R

BĘDZINO

(gmina wiejska, woj. zachodniopomorskie)

Flagę przyjęto uchwałą Rady Gminy z 29 kwietnia 1997 r. „w sprawie ustanowienia herbu gminy oraz sposobu i form jego używania”. Ponie-

waż cały system symboli gminy został zaprojektowany w oddziale lubelskim Polskiego Towarzystwa Heraldycznego, to „tradycyjnie” flagę nazywa się uroczystą odmianą chorągwi. Proporcja płata wynosi 5:8. Na chorągwi umieszczony jest herb gminy. Prezentujemy oba weksylia.

R, W, N / Y

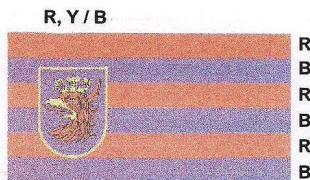

ŻYRARDÓW

(woj. mazowieckie)

Flagę ustanowiono 29 października 1997 r. uchwałą Rady Miejskiej „w sprawie ustanowienia symboli miasta Żyrardowa”. Przyjęto dwa

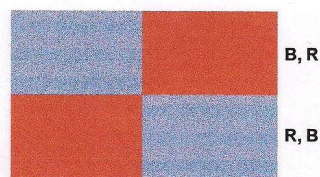
wzory flagi: galową – z herbem i zwykłą – bez herbu. Proporcje podano, jako 5:8, dopuszczając także inne: 2:3 lub 3:5. Barwy określono jako „żółta, czarna, biała i czerwona”. Prezentujemy flagę galową. Na fładze zwykłej nie ma herbu.

SZCZECIN

(stolica woj. zachodniopomorskiego)

Miasto o szczególnie długich tradycjach flagi miejskiej aktualny wzór weksylium przyjęło wraz z nowym statutem 2 grudnia –1996 r. Barwy pasów określono jako „czerwone i niebieskie”. Proporcje płata: 1:2. Flaga o takim wzorze, najczęściej bez herbu, używana była już od XVI wieku.

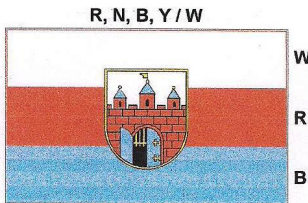

MIROSLAWIEC

(woj. zachodniopomorskie)

Flagę ustanowiono uchwałą Rady Gminy i Miasta z dnia 16 lutego 1996 r. przyjmującą nowy statut. wzór flagi konsultowało Polskie Towar-

zystwo Weksylologiczne. Barwy i podział płata nawiązują do herbu miasta. Proporcje płata (według pomiaru rysunku w załączniku do uchwały) wynoszą 15:22. Barwy określono jako „czerwona i błękitna”.

BYDGOSZCZ

(woj. kujawsko-pomorskie)

Flaga w obecnej formie została wprowadzona uchwałą Zarządu Miasta z 12 lipca 1999 r. Poprzednia flaga, wprowadzona uchwałą rady Miejskiej z 28 kwietnia 1994 r. była niemal identyczna. Inny był tylko kształt tarczy herbowej i rysunek godła. Barwy określono, jako „biała, czerwona i błękitna”. Proporcje płata 5:8.

W okresie międzywojennym miasto używało flagi o trzech pasach poziomych: czerwonym, białym i zielonym, ustanowionej w 1921 r.

KORFANTÓW

(woj. opolskie)

Weksylia gminne ustanowiono specjalną uchwałą Rady Miejskiej z 17 sierpnia 1993r.

„Flaga prostokątna pozioma” ma płat składający się wyłącznie z pasów barwnych. „Flaga prostokątna pionowa” ma herb umieszczony w 1/3 wysokości płata. Barwy określono jako „niebieska, czerwona i biała”. Proporcje płata 1:2.

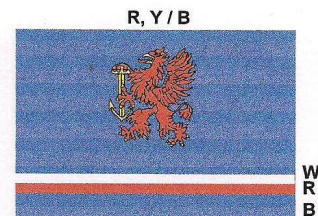

ŚWIECIE

(woj. kujawsko – pomorskie)

Flaga została przyjęta uchwałą Rady Miejskiej z 29 sierpnia 1996 r.

Proporcje płata określono na 3:5, a stosunek szerokości pasów na 3,8 : 1,2 : 1,2 : 3,8. Projektantem flagi jest Mirosław Lorch ze Świecia.

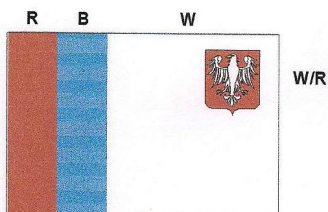

ŚWINOUJŚCIE

(woj. zachodniopomorskie)

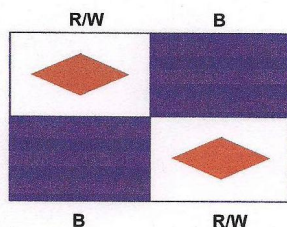
Flagę przyjęto uchwałą Rady Miasta z 20 sierpnia 1996 r. w sprawie uchwalenia Statutu Miasta. Barwy określono, jako „ciemnobłękitna, biała i czerwona”. Gryf jest koloru czerwonego, dziób,

pazury i kotwica są „w kolorze żółtym lub złotym”. Proporcje płata 2:3. Proporcje szerokości pasów (od góry): 15:1:1:3.

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI (woj. łódzkie)

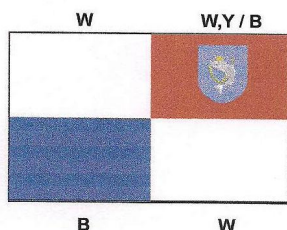
Flagę przyjęła specjalną uchwałą Rady Miasta w dniu 22 maja 1996 r. Barwy określono, jako czerwona, niebieska i biała. Proporcje szerokości pasów : 1:1:4. Proporcje płata 5 : 7. W części swobodnej płata umieszczony jest herb według wzoru zatwierdzonego w 1939 r.

POŁCZYN ZDRÓJ (woj. zachodniopomorskie)

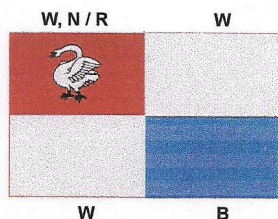
Flagę zaprojektował Marian Czerner z Koszalina. Jej wzór i barwy związane są ściśle z herbem. Flagę ustanowiono uchwałą Rady Miasta z 30 listopada 1994 r w sprawie określenia herbu i

barw gminy. Proporcje płata 3:5.

MIKOŁAJKI (woj. warmińsko-mazurskie)

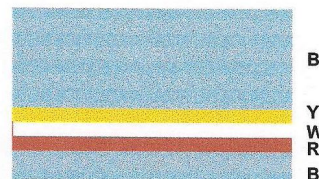
Flagę ustanowiono specjalną uchwałą Rady Miejskiej 20 czerwca 1996 r., dotyczącą chorągwi i flagi gminy. Chorągwią nazwano weksylium z herbem, flagą – bez herbu. W statucie niezbyt czytelnie zróżnicowano oba znaki i zasady ich użycia. Proporcje płata wynoszą 3 : 5. Flagę zaprojektowano w łódzkiej wytwórni flag Expoligne. Barwy określono, jako czerwoną i niebieską.

ZBĄSZYŃ (woj. wielkopolskie)

Flagę przyjęto 28 października 1999 r. uchwałą „w sprawie ustanowienia hymnu i flagi”. W uzasadnieniu do uchwały podano symbolikę

barw: kolor czerwony symbolizuje rycerskie pochodzenie rodu Łabędziów, dawnych właścicieli Zbąszynia, biały – to symbol tradycji tkackich miasta, a niebieski reprezentuje jezioro Błędno i rzekę Obrę. Wizerunek łabędzia pochodzi z herbu miasta, zatwierdzonego w 1936 r. Proporcje płata wynoszą 5 : 8.

SEROCK (woj. mazowieckie)

Flagę przyjęto 22 kwietnia 1995 r. uchwałą Rady Miejskiej w sprawie herbu, flagi i barw miasta i gminy. Kolory określono, jako: błękitny, złoty, biały i czerwony. Proporcje szerokości pasów wynoszą (od góry): 7:1:1:1:2. Proporcje boków płata – 2 : 3. Barwa błękitna symbolizuje pewność, boskość i spokój i jest barwą pola herbowego. Pozostałe pochodzą od godła, którym jest postać Świętego Wojciecha oraz litery SA.

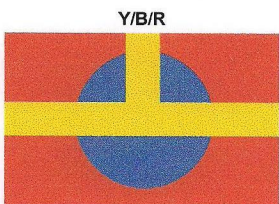
Autorem flagi jest Sławomir Jakubczak, przewodniczący Rady Miejskiej. Referat na temat tej flagi przedstawił on na Międzynarodowym Kongresie Weksylologicznym w Warszawie w 1995 r.

MIELEC

(woj. podkarpackie)

Flagę ustanowiono 11 września 1991 r. uchwałą Rady Miejskiej w sprawie przyjęcia jednolitego wzoru herbu, flagi i pieczęci. Barwy określono, jako „żółta, niebieska i czerwona”. Flagę zaprojektował Mirosław Maciąga z Mielca. Barwy pochodzą od herbu. Proporcje płata ok. 3:5.

OSTRÓW WIELKOPOLSKI

(woj. wielkopolskie)

Flagę przyjęto 21 maja 1994 r. specjalną uchwałą „w sprawie zatwierdzenia formy plastycznej flagi miasta”. Autorem projektu wyróżnionego w drodze konkursu jest Kazimierz Ratajczak. Barwy określono jako czerwona,

niebieska i żółta, podając w specyfikacji ich parametry wg Pantone proces color. Koło i pasy nawiązują do herbu miasta, na którym w polu czerwonym znajduje się jabłko królewskie a za nim dwa klucze złote w krzyż skośny. Proporcje płata 5:8.

MAKÓW PODHALAŃSKI

(woj. małopolskie)

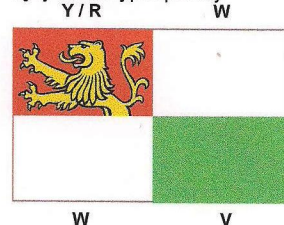
Flaga używana od sierpnia 1999 r. bez podstawy prawnej. Oceniona pozytywnie przez MSWiA. Kolory określono według wzornika Pantone. Proporcje płata 5:8. Wzór flagi został opracowany w 1997 r. przez oddział lubelski Polskiego Towarzystwa Heraldycznego.

WAŁOSZEWÓ

(woj. dolnośląskie)

Flagę przyjęto 29 listopada 2000 r. wraz z uchwaleniem nowego statutu miasta. Proporcje płata 5:8. Flagę zaprojektowała Fundacja Tradycji Rzeczypospolitej.

TARNOWO PODGÓRNE

(gmina wiejska, woj. wielkopolskie)

Flagę przyjęto 27 maja 1997 r. uchwałą Rady Gminy w sprawie ustanowienia herbu i zmiany statutu. Barwy podano w systemie CMYK i Pantone. Proporcje płata 5:8. Wzór nawiązuje do herbu, którego autorem – tak jak flagi – jest Jerzy Bąk z Poznania.

J. Skorupski

na podstawie „Katalogu weksyliów samorządowych”, zeszyt 4, Warszawa marzec 2001, opracowanego przez Alfreda Znamierowskiego

POLSKIE TOWARZYSTWO WEKSYLOLOGICZNE

02-634 WARSZAWA, ul. Raclawicka 103 Tel. (22) 844 41 58

PREZES: Jacek Skorupski

SEKRETARZ GENERALNY: Andrzej Bełłowski

WICEPREZESI: Władysław Serwatowski, Alfred Znamierowski

SKARBNIK: Michał Godlewski

REDAKCJA BIULETYNU FLAGA: Jacek Skorupski, Alfred Znamierowski,

Tel.: (0-22) 793-05-10

8.

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 12 października 1938 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach.

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 14 marca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 246) ogłaszam w załączniku do obwieszczenia niniejszego jednolity tekst rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 grudnia 1927 r. o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach, chorągwiach i pieczęciach (Dz. U. R. P. Nr 115, poz. 980) z zastosowaniem ciągłej numeracji artykułów oraz z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych powołaną wyżej ustawą, rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr 80, poz. 629), ustawą z dnia 3 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 111), dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 listopada 1937 r. (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 5, poz. 32) i wynikających z ustawy z dnia 23 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294).

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*

Załącznik do obw. Prezesa Rady Min.
z dnia 12 października 1938 r. (poz. 8).

ROZPORZĄDZENIE
PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 13 grudnia 1927 r.

o godłach i barwach państwowych oraz o oznakach i pieczęciach.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji oraz ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

TYTUŁ I.

Godła i barwy państwowe.

Art. 1.

Godłami państwowymi są:

1) herb państwowy tj. wizerunek orla białego z głową zwróconą w prawo (dla patrzącego w lewo), ze skrzydłami rozwiniętymi, z koroną i dziobem oraz szponami złotymi (orzeł państwowy) na prostokątnej tarczy w polu czerwonym (wzór Nr 1),

2) chorągiew Rzeczypospolitej, przysługująca wyłącznie Prezydentowi Rzeczypospolitej,

tj. chorągiew barwy czerwonej z wizerunkiem orla państwowego pośrodku i z obramieniem dookoła. Stosunek szerokości do długości chorągwi wynosi 5 : 6, wysokość wizerunku orla państwowego w stosunku do szerokości chorągwi 3 : 5 (wzór Nr 2).

Art. 2.

Barwami państwowymi są kolory biały i czerwony w dwóch poziomych równoległych pasach o równej szerokości i długości, z których górny jest biały, dolny zaś czerwony. Kolor czerwony odpowiada barwie cynobru.

TYTUŁ II.

Oznaki władz, urzędów, zakładów, instytucji, przedsiębiorstw i korporacji publicznych.

Art. 3.

Dla władz i urzędów państwowych w kraju i za granicą oraz dla zakładów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych ustanawia się oznaki, złożone z herbu państwowego i napisu, odpowiadającego ich nazwie.

Art. 4.

Dla władz i urzędów, zakładów, instytucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego ustanawia się oznaki, złożone z herbu województwa, do którego należą, i z napisu odpowiadającego ich nazwie.

Związki samorządu terytorialnego mogą w oznakach swych władz i urzędów oraz zakładów, instytucji i przedsiębiorstw w miejscu, przewidzianym dla herbu wojewódzkiego, umieścić swój własny herb, nadany względnie zatwierdzony w myśl przepisu ustępu następnego.

Miastom, odznaczonym orderem, oraz województwom nadaje herby, względnie zatwierdza je Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Prezesa Rady Ministrów, przedstawiony w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Poza tym herby związków samorządu terytorialnego zatwierdza względnie nadaje według swobodnego uznania Minister Spraw Wewnętrznych po porozumieniu się z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na wniosek organu zarządzającego i organu stanowiącego odpowiedniego związku samorządu terytorialnego.

Prezydenci miast i burmistrzowie, wójtowie, sołtysi oraz w razie powzięcia odpowied-

niej uchwały przez organ stanowiący związku samorządowego, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą, inne organa związków samorządowych mogą przy wykonywaniu czynności służbowych i przy wystąpieniach reprezentacyjnych nosić specjalne oznaki, ustanowione przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Prezydenci miast oraz burmistrzowie będą mogli nadal używać dotychczas przez nich używanych oznak innego rodzaju, o ile uzyskają na to zezwolenie państwowej władzy nadzorczej.

Oznaki dla związków samorządu gospodarczego i zawodowego oraz innych instytucji prawnopublicznych zatwierdza właściwy minister w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

TYTUŁ III.

Flagi i bandery.

Art. 5.

Flagą państwową jest płachta o barwach państwowych.

Władze, urzędy i instytucje państwowe za granicą używają flagi państwowej z herbem państwowym w środku białego pasa. Wysokość herbu państwowego w stosunku do szerokości flagi wynosi 2 : 5.

Art. 6.

Bandera handlową morską jest płachta o barwach państwowych.

W środku białego pasa umieszczony jest herb państwowy. Stosunek szerokości do długości wynosi 5 : 8, wysokość herbu państwowego w stosunku do szerokości bandery 2 : 5 (wzór Nr 3).

Statki handlowe morskie, przewożące pocztę, wywieszają na przednim maszcie polski znak pocztowy, mianowicie płachtę o barwach państwowych w kształcie trójkąta równoramiennego, na której w pośrodku umieszczona jest trąbka pocztowa, przecięta strzałką błyskawicy, w kolorze żółtym. Stosunek podstawy trójkąta do jego wysokości wynosi 1 : 1½.

Art. 7.

Dla wszelkich niewojennych statków państwowych ustanawia się taką samą banderę, jak w art. 6, a nadto osobną białą flagę, zakładaną w czasie pełnienia służby, z godłem ministerstwa, w dyspozycji którego statek się znajduje. Godła ministerstw względnie poszczególnych ich działów ustanawia Rada Ministrów na wniosek właściwego ministra, przedstawiony w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Art. 8.

Flagą statków handlowych żeglugi śródlądowej jest płachta o barwach państwowych. Stosunek szerokości do długości wynosi 5 : 8.

Art. 9.

W miastach posiadających w chwili wejścia w życie niniejszego rozporządzenia własne flagi miejskie, używanie tych flag będzie nadal dopuszczalne po uzyskaniu na to zgody państwowej władzy nadzorczej, która decyduje według swego swobodnego uznania.

TYTUŁ IV.

Pieczęcie.

Art. 10.

Pieczęcią państwową jest tłoczona pieczęć okrągła średnicy 77 mm z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku na tle heraldycznym i napisem „Rzeczpospolita Polska” w otoku (wzór Nr 4).

Art. 11.

Pieczęcią Prezydenta Rzeczypospolitej jest pieczęć okrągła średnicy 62 mm z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku i napisem „Prezydent Rzeczypospolitej” w otoku.

Art. 12.

Pieczęcią urzędową Marszałków Sejmu i Senatu jest pieczęć okrągła średnicy 50 mm z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku i napisem „Marszałek Sejmu” względnie „Marszałek Senatu” w otoku.

Art. 13.

Pieczęcią urzędową władz i urzędów oraz zakładów, instytucji i przedsiębiorstw państwowych jest pieczęć okrągła z wyobrażeniem orła państwowego pośrodku i napisem, odpowiadającym nazwie danej władzy (urzędu, zakładu, instytucji, przedsiębiorstwa), w otoku.

Art. 14.

Pieczęcią urzędową władz i urzędów oraz zakładów, instytucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego jest pieczęć owalna z dłuższą osią owalu pionową.

W pieczęciach urzędowych władz i urzędów samorządowych znajduje się orzeł państwowy oraz pod nim napis, odpowiadający nazwie danej władzy względnie urzędu.

W pieczęciach zakładów, instytucji i przedsiębiorstw samorządu terytorialnego znajduje się herb województwa, do którego należą, oraz pod herbem napis, odpowiadający nazwie danego zakładu, instytucji lub przedsiębiorstwa.

Związki samorządu terytorialnego mogą w pieczęciach swych zakładów, instytucji i przedsiębiorstw w miejscu, przewidzianym dla herbu wojewódzkiego, umieścić swój własny herb, nadany względnie zatwierdzony w myśl przepisów art. 4 ust. 3. Miasta, posiadające historycznie uzasadnione herby, zatwierdzone na podstawie art. 4 ust. 3, mogą w pieczęciach

władz i urzędów miejskich używać tych herbów zamiast orła państwowego.

Pieczczę dla związków samorządu gospodarczego i zawodowego oraz innych instytucji prawnopublicznych zatwierdza właściwy minister na porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

TYTUŁ V.

Zezwolenie na używanie herbów.

Art. 15.

Osobom i instytucjom prywatnym nie wolno używać pieczęci z orłem państwowym ani też nie wolno im używać w celach handlowych oraz na blankietach i szyldach herbu państwowego.

Przepis ustępu pierwszego stosuje się także do herbów wojewódzkich oraz do herbów powiatowych lub gminnych związków samorządu terytorialnego.

Właściwe związki samorządowe mogą za zgodą wojewody, a m. st. Warszawa za zgodą Ministra Spraw Wewnętrznych — udzielać zezwoleń na używanie swych herbów osobom i instytucjom prywatnym w celach handlowych oraz na blankietach i szyldach.

Zezwolenie można cofnąć, jeżeli wymaga tego interes publiczny.

TYTUŁ VI.

Przepisy karne.

Art. 16.

Kto bezprawnie używa godła państwowego, oznaki władzy państwowej, samorządowej lub korporacji publicznoprawnej, bandery handlowej morskiej, polskiego znaku pocztowego oraz flagi niewojennych statków państwowych, podlega w drodze administracyjnej karze aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3.000 złotych albo jednej z tych kar.

TYTUŁ VII.

Postanowienia końcowe.

Art. 17.

Przepisy szczegółowe w sprawach, unormowanych rozporządzeniem niniejszym, nie łącząc przepisów, dotyczących pieczęci poszczególnych władz (urzędów, zakładów, instytucji, przedsiębiorstw, korporacji) oraz używania, wyrobu i nadzoru nad wyrobem tych pieczęci, ustali rozporządzenie Rady Ministrów.

Rozporządzenie to może również postanowić, że oznaki i pieczęcie poszczególnych korporacji publicznoprawnych nie będą podlegały przepisom niniejszego rozporządzenia.

Art. 18.

Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów i wszystkim ministrom we właściwym każdemu z nich zakresie działania.

Art. 19.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w 3 miesiące po ogłoszeniu.

Równocześnie tracą moc obowiązującą ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o godłach i barwach Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr 69, poz. 416) oraz wszystkie na jej podstawie wydane rozporządzenia. Obowiązujące przepisy, w myśl których napisy w pieczęciach urzędowych powinny zawierać imię i nazwisko pieczętującego, pozostają w mocy.

Z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą ważność zezwolenia, wydane przez Ministra Spraw Wewnętrznych, względnie w innej drodze uzyskane uprawnienia na używanie przez osoby i instytucje prywatne godła, chorągwi, bander oraz pieczęci z orłem państwowym.

Władze, urzędy, zakłady, instytucje i przedsiębiorstwa samorządu terytorialnego dostosują swe oznaki i pieczęcie do przepisów rozporządzenia niniejszego najpóźniej z końcem roku następującego po roku, w którym herby odpowiednich województw lub inne herby związków samorządu terytorialnego będą nadane lub zatwierdzone.

Announcement of the Prime Minister of 12 October 1938 on the uniform text of the ordinance of the President of the Polish Republic of 13 December 1927 on national emblems and colours, and on insignias, standards and seals.

In this document are presented the state arms and flags which were described in the previous acts (see FLAGA Nr 9-10, pages 9-19, FLAGA Nr 12, pages 4-9, FLAGA Nr 8, pages 10-12.

Herb państwowy.

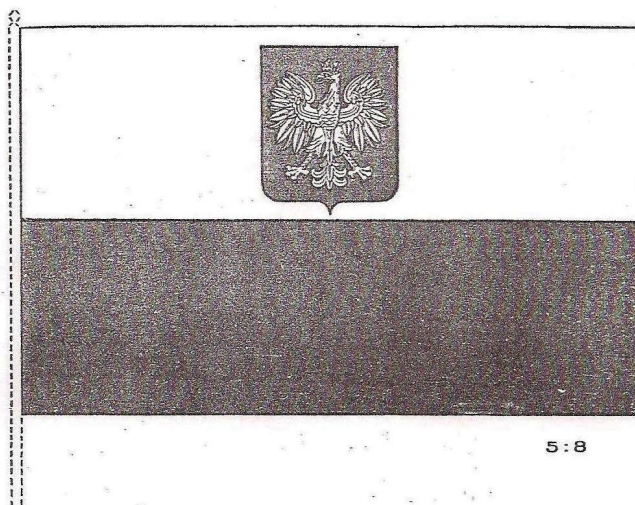
Chorągiew Rzeczypospolitej.

5:6

Wzór Nr 3
do art. 6.

Bandera handlowa morska.

Wzór Nr 4
do art. 10.

Pieczęć państwowa.

PAVILLONS NATIONAUX ET MARQUES DISTINCTIVES, NATIONAL FLAGS AND DISTINCTIVE MARKINGS

Pod tym tytułem ukazało się w bieżącym roku kolejne wydanie albumu flag, wydawanego przez francuski Service Hydrographique et Océanographique de la Marine od XIX wieku. Album ma formę skoroszytu, do którego wpina się luźne kartki formatu A4. Objętość 238 stron plus cztery strony indeksu. Papier kredowy, wszystkie ilustracje w kolorze.

Wstęp, który napisał prezydent FIAV Michel Lupant, poświęcony jest historii i systematyce weksyliów. W albumie przedstawiono flagi, bandery, flagi rangowe i funkcyjne, proporce i znaki lotnicze wszystkich państw świata w kolejności alfabetycznej (wg nazw francuskich). Podpisy pod ilustracjami są po francusku i angielsku. Przy flagach i banderach są podane proporcje i umieszczona jest uznana przez FIAV siatka, w której kropkami oznaczono użycie danego weksylium. Wszystkie ilustracje są barwne, lecz dodatkowo podano wartości barw w systemach Pantone i CMYK (typową stronę z albumu, z nową flagą prezydenta Włoch zamieszczamy na sąsiedniej stronie).

Olbrymnia większość ilustracji jest na najwyższym poziomie i zgodna z wzorcami ustawowymi. Tym bardziej razi więc autorskie (nie odpowiadające oficjalnym wzorcom) potraktowanie rysunków herbów, zamieszczonych w przypadkach, kiedy herb występuje na weksyliach.

Co pewien czas mają się ukazywać dodatkowe strony z poprawkami i nowymi weksyliami. Nabywcy albumu otrzymali już pierwszą partię poprawek liczącą 49 stron.

Można śmiało stwierdzić, że album ten jest najlepszym tego typu wydawnictwem od czasu niemieckiego *Flaggenbuch* z 1939 r., opracowanego przez Otfrieda Neubeckera. Z pewnością album ten powinien się znaleźć w księgo-

zbiórce każdego poważnego weksylologa, choć jego cena (660 złotych) jest wyjątkowo wysoka.

WSPÓŁCZESNA HERALDYKA SAMORZĄDOWA I JEJ PROBLEMY

Oficyna Cracovia Sp. z o. o., Kraków, 2000. Książka ukazała się w październiku 2001, cena 35 zł. Jest to zbiór materiałów I Krakowskiego Kółka Heraldycznego z 8 października 1999 roku pod redakcją Wojciecha Drelicharza.

Dla weksylologów szczególnie interesujący jest referat Henryka Seroki „Chorągiew miejska w przedrozbiorowej Polsce”. W zbiorze są też barwne wizerunki flag i sztandarów województw małopolskiego i kujawsko-pomorskiego, oraz flagi 12 powiatów i 7 gmin, głównie z tych właśnie województw.

HERBY ORAZ INNE SYMBOLE SAMORZĄDOWE MIAST I GMIN WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO

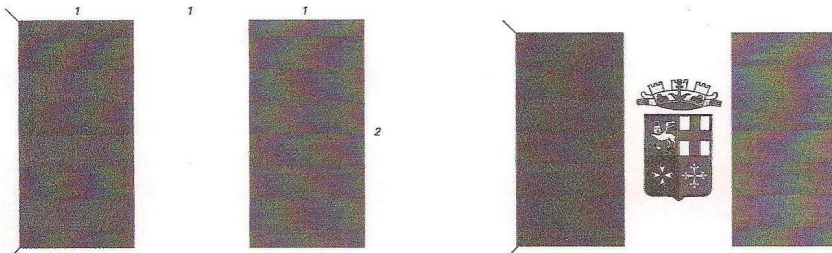
Autorzy - Damian Tomczyk, Stefan Ziarko, wydawca - Ośrodek Informatyki WBD Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Opole, 2000.

W książce przedstawiono głównie herby, flagi i bannery miast i gmin wiejskich, ich symbolikę oraz inne dane, w tym daty ustanowienia. Są barwne ilustracje herbów, weksyliów (30 miejskich i 20 gmin wiejskich), a także łańcuchów, pieczęci i proporczyków.

We wprowadzeniu autorzy zwracają uwagę na nieprawidłowości i błędy przy tworzeniu herbów i flag oraz na przeladowanie treści wielu omawianych w książce herbów. Oceniając weksylia samorządowe piszą: „Wiele uwag należy zgłosić pod adresem już istniejących i tworzonych flag lokalnych. Dobór tych flag nie może opierać się na dowolności”.

ITALIE — ITALY — ITALIA

République italienne

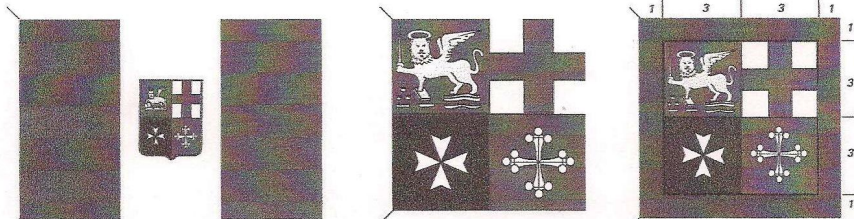

1. Pavillon national.
National Flag.

2:3

2. Navires de guerre et d'État.
Naval and State Ensign.

2:3

3. Navires marchands.
Civil Ensign.

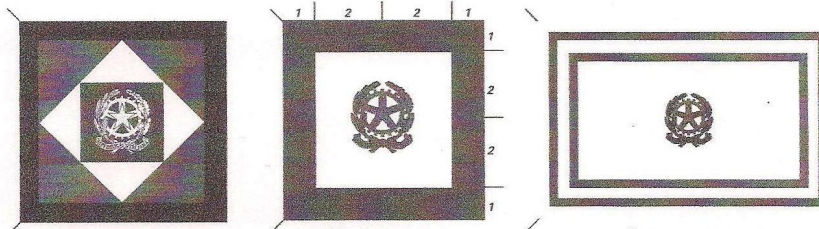
2:3

4. Beaupré.
Jack.

1:1

5. Commandant de Force Navale
au combat.
Commander of a Naval Force
in Wartime.

1:1

6. Président de la République.
President of the Republic.

1:1

7. Président suppléant.
Deputy President.

1:1

8. Haute autorité (note 1).
Officials (note 1).

2:3

9. Flamme de guerre.
Masthead Pennant.

Couleurs/couleurs	Approx.	
	Pantone	CMYK (%)
vert/green	340c	C 100 - M 0 - Y 75 - K 0
rouge/red	485c	C 0 - M 100 - Y 50 - K 0
bleu foncé/dark blue	287c	C 100 - M 70 - Y 0 - K 10
bleu moyen/blue	300c	C 100 - M 45 - Y 0 - K 0

Nota 1 : Président du Sénat, de la Chambre des Députés ou de la Cour Constitutionnelle.

Note 1 : President of Senate, Chamber of Representatives or Constitutional Court.

IT 1.1

Corr. n° 1

HERALDYKA SAMORZĄDOWA WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO I JEJ SYMBOLIKA

Autor – Jerzy Michta. Wydawnictwo „Herb”, Kielce 2000. ISBN 83-86047-03-8. Cena ok. 25 zł.

Z tytułu oraz ze spisu treści tej liczącej 80 stron publikacji można by spodziewać się znacznie głębszego potraktowania tematu, niż okazuje się to po lekturze książki. Tymczasem zawiera ona omówienie prawie wyłącznie tych herbów i weksyliów, których projektantem jest autor. Tak więc na przykład w rozdziale p.t. „Herby gmin województwa świętokrzyskiego” znalazło się jedynie omówienie projektów herbu gminy Skarżysko Kościelne.

Z punktu widzenia weksylogologa interesujące jest zamieszczenie nie tylko flag już ustanowionych, ale także ich projektów. Istotne są także uwagi zawarte w rozdziale „Heraldyka samorządowa w praktyce”, gdzie autor odnosi się do aktualnych problemów projektowania herbów i flag w świetle działalności Komisji heraldycznej przy MSWiA.

THE WORLD ENCYCLOPEDIA OF FLAGS

Autor – Alfred Znamierowski. Wydawnictwo Anness Publishing Ltd. 1999. ISBN 0 7548 0167 5. Cena 17.95 GBP.

Tej książce tak na prawdę należałoby poświęcić znacznie więcej miejsca, niż część niniejszej rubryki. Jest to bowiem fundamentalna pozycja w weksylogologii światowej. Ukazuje się w ćwierć wieku po książce W. Smitha „Flags through the World and around the World”. Jest w pewnym sensie jej kontynuacją – ma zbliżony układ z podziałem na część ogólną oraz charakterystykę współczesnych flag państwowych i narodowych. W części ogólnej, która jest podstawową wartością tej pracy, zawarto podstawy współczesnej wiedzy weksylogicznej. Najważniejsze działy, to:

- szerokie omówienie współczesnej terminologii weksylogicznej,
- uporządkowanie „rodzin” flag państwowych i narodowych,

- encyklopedyczne przedstawienie mnogości rodzajów flag,
- szeroka charakterystyka flagi jako przedmiotu materialnego.

Należy także podkreślić, że jest to pozycja prawdziwie weksylogiczna: omawiając poszczególne państwa przedstawiono jedynie ich flagi, pomijając przedstawienie herbów, co było charakterystyczne dla innych tego typu publikacji.

Od czasu pierwszego wydania książki ukazało się już kilka jej mutacji. Po angielsku wydano ją między innymi w postaci odrębnych tomów: *Flags through the Ages* (część ogólna) i *Flags of the World* (współczesne flagi państwowe i narodowe). Ta ostatnia ukazała się w trzech formatach. (Między innymi w formacie B5 jako „World Flags Identifier”). Pełne wydanie ukazało się też po niemiecku i po francusku.

Szczególną wartością książki A. Znamierowskiego jest materiał ilustracyjny. Większość z ponad 1200 perfekcyjnych rysunków weksyliów jest Jego autorstwa. Ciekawym uzupełnieniem są nietypowe przedstawienia niektórych flag, jak na przykład ilustracja flag stanów brazylijskich za pomocą znaczków pocztowych.

Na uwagę zasługują też *polonica*. Proponując Marynarkę Wojenną, flagi rodzajów Sił Zbrojnych czy flaga „Solidarności”, to tylko niektóre z polskich weksyliów prezentowanych w tej publikacji.

W części „państwowej” – odmiennie niż w innych tego typu publikacjach – zawarto flagi wszystkich terytoriów, w tym państw *de facto* niepodległych, choć nie uznawanych formalnie przez tak zwaną „społeczność międzynarodową”. Znajdujemy tu więc Abchazję, Górski Karabach czy Somaliland. Czytelnie podano datę wprowadzenia każdej flagi oraz jej proporcje.

Wartości książki nie umniejszają stosunkowo nieliczne błędy, w znacznej części będące wynikiem komputerowego składania tekstu. Dostrzeżone przez autora pomyłki merytoryczne zostały zasygnalizowane w erracie dostarczanej indywidualnie wraz z pierwszym wydaniem.

Należy mieć nadzieję, że książka ta doczeka się także polskiej edycji.

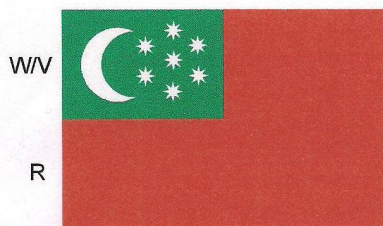
J. Skorupski

PÓŁNOCNY KAUKAZ

Gdy po przewrocie bolszewickim z listopada 1917r. toczyła się w Rosji wojna domowa, narody Kaukazu ponownie podjęły walkę o niepodległość. Jednakże tylko w górach utrzymały się jakiś czas rejony niezależne od władzy rosyjskiej. W europejskiej części Kaukazu bolszewicy utworzyli w maju 1918 r. nowe państwo - Północnokaukaską Republikę Federacyjną. Flaga tej republiki odzwierciedlała aspiracje narodów Kaukazu do jedności¹. Liczba pasów i gwiazd symbolizowała siedem regionów republiki - Dagestan, Czeczeno-Inguszetię, Osetię, Karaczajo-Bałkarię, Kabardię, Czerkiesję i Abchazję. Kolor błękitny reprezentował zamieszkujące Kaukaz narody tureckie.

Flaga Północnego Kaukazu, V 1918 - VI 1919.

Flaga Północnego Kaukazu, 12 VI 1919 - II 1920.

Na wiosnę 1919 r. bolszewików wyparty z terenu republiki wojska generała Denikina. W dniu 12 VI 1919 r. wprowadzono nową flagę o czerwonym płacie i zielonym kantonie z białymi gwiazdami. Czerwień nie była w tym

przypadku symbolem socjalizmu, lecz miała reprezentować krew przelaną w walce o wolność. Na fładze znalazły się też symbole islamu - kolor zielony i półksiężyc. Flagi tej używano do lutego 1920 r., kiedy republikę ponownie opanowali bolszewicy i włączyli ją do Autonomicznej Socjalistycznej Sowieckiej Republiki Górskiej.

CHOREZM

Bolszewicy, którzy w 1920 r. siłą opanowali Azję Środkową starali się pozyskać poparcie miejscowej ludności. Dlatego z początku łączyli symbolikę islamu z nową symboliką socjalistyczną (czerwień) i symbole religijne umieszczali na pierwszym miejscu. Dobrym przykładem jest flaga utworzonej w 1920 r. Ludowej Sowieckiej Republiki Chorezmu, prawdopodobnie wzorowanej na fładze Północnego Kaukazu. Jej płat był wprawdzie czerwony, lecz w kantonie, czyli na miejscu najbardziej honorowym, umieszczono zieleń i półksiężyc z gwiazdą.

Flaga Chorezmu, 1920 - 1922.

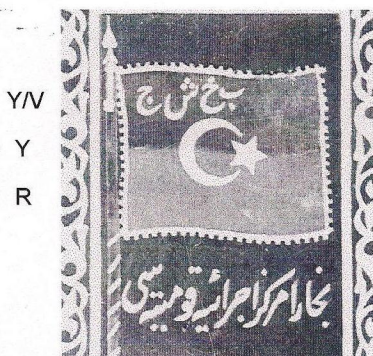
Jednakże już na drugiej fładze do symboli islamu dołączono symbol typowo sowiecki - łopatę i sierp, skrzyżowane na tle dżugary². Niestety flaga ta znana jest tylko z opisu w konstytucji z 1922 r. i nikt z weksylologów nie znalazł jej oficjalnego rysunku lub zdjęcia, na którym wzór w kantonie byłby dostatecznie dobrze widoczny. Flaga ta była używana do 1924 r., kiedy Chorezm stał się jedną z części składowych Uzbeckiej R. S. R.

W ostatnich miesiącach istnienia

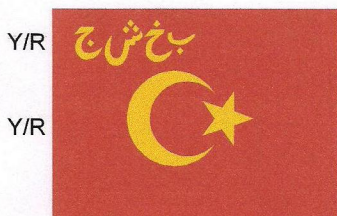
jako niezależne państwo, Chorezm miał też banderę cywilną i wojenną - czerwoną z czerwoną gwiazdą w złotej obwódce, a pod nią złote napisy „Proletariusze wszystkich krajów łączcie się” i „ChSSR”, zastępowany niekiedy pełną nazwą państwa (Chorezmijska Socjalistyczna Republika Sowiecka).

BUCHARA

W 1920 r. rewolucjoniści zmusili emira Buchary do ucieczki do Afganistanu i ogłosili sowiecką republikę ludową. Na fładze połączyli symbole islamu (zieleń i półksiężyc z gwiazdą) i socjalizmu (barwa czerwona). W kantonie były żółte arabskie inicjały nazwy państwa w języku uzbeckim - B. Ch. Sz. R (Bucharcka Ludowa Republika Sowiecka).

Flaga Buchary, 20 IX 1920 - 10 X 1923. Rysunek w Muzeum Historii Narodów Wschodu w Taszkencie³.

Flaga Buchary, 11 X 1923 - XI 1924.

W październiku 1923 r. usunięto barwę zieloną i nową flagę używano przez rok, do czasu włączenia Buchary do Uzbekkiej R.S.R. Historia flagi sowieckiego Uzbekistanu jest lekcją poglądową postępów rusyfikacji w republikach byłego ZSRR. Początkowo (1926-1931) w kantonie czerwonej flagi były inicjały nazwy republiki w językach uzbeckim, rosyjskim i tadżyckim, przy czym uzbeckie i tadżyckie były pisane alfabetem tureckim. Tadżycki usunięto już w 1931 r., a od 1941 r. nazwę uzbecką pisano już cyrylicą.

AR-RIF

Niepodległą republikę utworzono na północy Maroka w lipcu 1921 r. w wyniku zwycięskiego powstania w Maroku Hiszpańskim po wodzą Abd Al-Karima (Abdelkrima) - przywódcy jednego z plemion berberskich. Po rozbiciu armii hiszpańskiej w 1924 r., do republiki przyłączono dalsze tereny, a w 1925 r. wojska Abdelkrima dotarły niemal pod Fez w Maroku Francuskim. Francja i Hiszpania uznały sukcesy Abdelkrima za zagrożenie swej władzy kolonialnej w Afryce północnej i skierowały do walki 250 000 żołnierzy. W obliczu przewagi liczebnej i technicznej wroga, Abdelkrim poddał się w dniu 27 maja 1926 r. i Republika Ar-Rif przestała istnieć.

Flaga⁴ Republiki Ar-Rif, 1921- 1926.

Wojsko republiki i jej władze cywilne używały flagi w barwach zapożyczonych z flag Maroka Hiszpańskiego i Francuskiego. Podczas gdy na obu tych flagach kolonialnych symbolem Maroka była pieczęć Salomona to na fładze Ar-Rif umieszczono półksiężyc z gwiazdą.

HATAY

Głównym miastem tego krótko istniejącego państewka jest Aleksandretta (obecnie tureckie Iskenderun), założona w 333 r. przed Chr. przez Aleksandra III Wielkiego. W latach 1918 - 1920 rejon Aleksandretty był autonomicznym sandżakiem, od 1920 do 1938 był częścią francuskiego terytorium mandatowego Syrii, a od września 1938 r. niepodległą Republiką Hatay. Flaga, ustanowiona w dniu 15 września 1938 r. była w najdrobniejszych szczegółach wzorowana na fładze Turcji i różniła się od niej tylko tym, że na gwiazdzie białej umieszczono mniejszą gwiazdę czerwoną. W liczącym kilkanaście stron rozpo-

W/R R/W/R

Republika Hatay, 15 IX 1938 - VI 1939.

ządzeniu rządowym o fładze⁵ podano proporcje i dane konstrukcyjne, a także rozmiary flag. Z bardzo dokładnego omówienia jak, gdzie i kiedy flaga ma być używana, wynika że była to flaga powszechnego użytku. Na mocy tego rozporządzenia wprowadzono też flagę prezydenta Republiki Hatay, która różniła się od flagi państwowej tym, że w kantonie umieszczono drugą gwiazdę, tego samego kształtu i wielkości.

TANGER

To miasto w północno-zachodnim Maroku ma niezwykle bogatą historię. Założone przez Fenicjan w XV w. przed Chr. jako *Tingis* zostało podbite przez Rzym i było stolicą prowincji *Mauretania Tingitana*. W VII w. opanowane przez Arabów, w XV w.

zdobyte przez Portugalie, w latach 1580 - 1662 należało do Hiszpanii, 1662 - 1684 do Anglii, następnie do Maroka. W latach 1923 - 1956 było wolnym miastem pod nadzorem międzynarodowym. Co prawda Tanger nie miał wtedy swej flagi, ale w latach 1953 - 1956 miał własną banderę cywilną.

Y/N
Y/B
V/R

Bandera cywilna Wolnego Miasta Tanger, 20 VI 1953 - 11 IV 1956.

Na mocy dekretu władz Maroka pozostającego pod protektorem francuskim z dnia 20 czerwca 1953 r. bandera miała wzór flagi Maroka z herbem miasta Tanger umieszczonym u góry części czołowej. W herbie tym widniała głowa Fenicjanina (żółta w czarnym polu) i dwa kłosa (żółte w polu niebieskim), po bokach były białe gałązki oliwne z żółtymi oliwkami, przewiązane niebieską wstążką, a na żółtej wstędze pod tarczą herbową umieszczono fenicką nazwę miasta - Tingis.

Alfred Znamierowski

1. Flaga ta była wzorowana na amerykańskiej *Stars and Stripes* (Gwiazdy i pasy), a na niej z kolei wzorowano flagę Abchazji.
2. Jest to miejscowa nazwa tej rośliny i taką nazwę, bez wyjaśnienia, podano w rosyjskim tłumaczeniu konstytucji Choreszmu z lipca 1922 roku. Rekonstrukcję tej flagi zamieszczono w numerze XI:1 *Flag Bulletin* z 1972 r. lecz rysunek emblematu państwowego znacznie odbiega od jego wzoru znanego z innych publikacji.
3. Zdjęcie udostępnił Władysław Sokołow.
4. Rysunek flagi wykonano na podstawie pomiarów flag Ar-Rif znajdujących się w Muzeum Armii w Madrycie.
5. Pełne tłumaczenie dokumentu na język niemiecki jest w archiwum Instytutu Heraldyczno-Weksylologicznego.